

Olivier Norek

TALVEN SOTURIT

Suomentanut Susanna Tuomi-Giddings

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Kirjallisuuden vientikeskus FILI on tukenut tämän kirjan kääntämistä.

Toinen kirjan motoista on Erkki Palolammen kirjasta *Kollaa kestää*.

Luvuissa 9 ja 67 lainatun ”Emman valssin” sanat on laatinut Väinö Siikaniemi.

Kuvaus Simo Häyhän hätäleikkauksesta luvussa 67 on lainattu lääkäri Aarne Ellosen kirjoittamista *Rintamalääkärin muistelmista*. Vammojen alkuperää käsittelevää lausetta (”Minulla oli tosi kiire...”) on muokattu.

Rautjärveläisten henkilöhahmojen puheenparren suomeksi sommittelussa kääntäjää ovat auttaneet Kaisu Lahikainen ja Helena Anttonen.

Ranskankielinen alkuteos *Les guerriers de l'hiver*

© Éditions Michel Lafon, 2024, *Les guerriers de l'hiver*

Suomenkielinen laitos © Kustannusosaakeyhtiö Otava 2025

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty

ISBN 978-951-1-51442-8

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2025

Sodan uhreille

”Puhtain ase in puhtaan asian puolesta.”

*Carl Gustaf Mannerheim,
Suomen puolustusneuvoston puheenjohtaja*

”Sielun voimat ovat lopulleen pingoittuneet,
aivoissa jyskyttävät tuhannet tuliset vasarat rumputulen
aikana. Joku nauraa tylsästi, toinen itkee hysteerisesti.”

*Valistusupseeri Erkki Palolampi,
Kollaan rintama*

”Kai sinä olet kuullut puhuttavan manalasta?
Tämä paikka on samanlainen. Mutta edes itse
paholainen ei ymmärtäisi, mitä täällä on meneillään.”

*Sotamies Tšurkin,
neuvostoarmeijan 150. jalkaväkidivisioona*

Prologi 1

Valo sataa hänen suljetuille luomilleen, maassa makaavalle ruumiilleen, jonka sydän ei enää syki.

Sodan viimeinen päivä on jättänyt tuhansia vainajia hänen ympärilleen punaiseksi värjäytyneelle lumelle.

Hän ei ole kukaan muiden joukossa. Ei arvokkaampi, ei tärkeämpi. Muualla hän voi kuitenkin olla isä, veli, ystävä tai aviomies. Muualla hän on kaikki.

Kuolemassa heidät erottaa vain asepuvuista. He olivat vihollisia mutta nyt he makaavat vieretysten. Tuossa kahden miehen kädet koskettavat, tuolla kahdet sammuneet kasvot ovat kääntyneet vastakkain.

Koko talven he ovat tappaneet toisiaan.

Viimeisten viikkojen kalmot ovat puoliksi hautautuneet tanstereeseen. Heistä erottuu enää kypärä, välillä osa selkää, käsivarret kohoavatilmajuurina kuin sotilaat kasvaisivat suoraan maasta valmiina palaamaan, nousemaan ja riivaamaan niitä, jotka päättivät aloittaa tämän sodan.

He kastelevat maata verellään, ravitsevat puita ruumiillaan ja sekoittuvat keväällä koivujen mahlaan. He elävät jokaisessa uudessa lehdessä, jokaisessa vasta puhjenneessa silmussa.

Sotilaita oli rajoilla yli miljoona, ja kun tuuli huomenna ja tulevina vuosina puhaltaa Suomen metsissä, se kantaa mukanaan myös heidän ääniään.

Oli kuitenkin ollut onnellisiakin päiviä, kallis rauhan aika.

Oli ollut eilinen, hetki ennen helvettiä.

Prologi 2

Pitkään Suomi kuului muille.

Vuosisatojen ajan se oli osa Ruotsin kuningaskuntaa. Sitten siitä tuli kokonaiseksi vuosisadaksi Venäjään kuuluva alue. Itsenäisyys saavutettiin vasta vuonna 1917.

Vuonna 1939 Suomella oli siis ikää kaksikymmentäkaksi vuotta. Eikä siinä ajassa vielä vartuta mieheksi, saati kansakunnaksi.

Stalinin puna-armeija, maailman suurin armeija, vyöryi rauta- ja tulimyrskynä tähän puolueettomaan, huonosti aseistettuun maahan, ja alkoi taistelu, joka tuli jäämään historiaan talvisotana.

Tässä romaanissa käsiteltyjen kauhistuttavien tapahtumien näyttämö oli Suomen Kollaa. Mutta myös Karjalankannas ja Petsamon jäiset lakeudet. Sota ulottui Suomenlahden rannoilta Lapin perukoille.

Kuvitelkaa pikkuruinen valtio, kuvitelkaa toinen, jättimäinen. Kuvitelkaa sitten, että ne alkavat taistella.

Kaksikymmentä miljoonaa tykinammusta, eikä Maa silti haljennut kahtia, vaikka Venäjä takoi sen kuorta yli sata päivää samasta kohdasta.

Panssarivaunukolonnat vastaan vanhat metsästyskiväärit.
Miljoonapäinen puna-armeija vastaan tavalliset työmiehet ja
talonpojat. Mutta kuten menneet konfliktit osoittavat, tarvitaan
viisi koulutettua sotilasta, jos halutaan päihittää tupansa tel-
jetyn oven takana kivääri ojossa odottava mies, joka taistelee
omien kotikontujensa, isänmaansa ja läheistensä puolesta.

Ja yksi ainoa mies voi muuttaa historian kulun.

Keskellä kylmintä pakkastalvea,
Suomen verisimmän sodan syövereissä,
syntyy legenda.
Legenda Simo Häyhästä, Valkoisesta kuolemasta.
Oli kuitenkin ollut onnellisiakin päiviä, kallis rauhan aika.
Oli ollut eilinen, hetki ennen helvettiä.

Simo Häyhä suojeluskunnan univormussa, noin vuonna 1922.

*Hetkeä ennen helvettä
Rautjärven korvessa*

Ruoho oli painuksissa, oksia katkeillut, katajanhavuissa riippui karvatuppoja, maahan oli tallaantunut jälkiä, joiden suunta osoitti riistan reitin selvästi kuin tienviitta. Hiiskumatta Simo luki metsää.

Hän erotti, kuinka puut hengittivät tuulessa, kuinka mahla sykki niiden verenkierrossa. Hän kuuli kuivia lehtiä kahisuttavat askelet, kupeiden rahinan kaarnaa vasten ja eläinten sydämen pamppailun. Sille, joka tuntee metsän hiljaisuuden, se on äänekästä kuin mikä. Simo ei koskaan mennyt metsään omistajan elkein, hän oli siellä vieraana. Ja jotta ei pahastuttaisi metsää, hän otti vain ne antimet, mitä tarvitsi. Joskus hirven, joskus suden, välillä peltopyyn, korpin tai jonkin niistä nääteläimistä, joiden kallisarvoiset turkit muinoin koristivat Ranskan kuninkaallisten viittoja.

Suojeluskunnan ampumaradalla Simon piti hyvin tähdätäkseen uppoutua omaan maailmaansa ja unohtaa kaikki ympärillä oleva. Mutta täällä hän vaistosi joka ikisen kahahduksen, hiljaisuuden, paon ja pyrähdysten.

Kahdenkymmenen metrin päässä vanhan kuusen riippaoksien takana erottui ketun hehkuva turkki. Eläimen kylki kohoili hiukan hengityksen tahdissa. Simo tasasi omaa hengitystään ja sovitti sen samaan rytmiin. Hetken kettu ja mies hengittivät kuin yksi olento, miehestä tuli kiväärin jyvällä näkyvä eläin, ja hän osasi ennakoida, mitä se seuraavaksi tekisi. Kettu haisteli maata ja nuuski ilmaa, koetti keksiä, miksi vaisto varoitti sitä. Syytä ei löytynyt, ja lähestyessään maahan kaivettua onkaloa se pudotti kidastaan mustarastaan ruumiin. Välimatkaa oli täsmälleen kaksikymmentäkolme metriä.

Kukaan mies ei ole niin taitava kuin se, joka oppii taidot isältään, ja Simo oli oppinut omalta isältään taidon arvioida etäisyyksiä. Oppitunnit isä oli hoitanut omintakeiseen tyyliin.

– Mitenkä ettäällä? hän oli kysynyt pojaltaan tämän ollessa vielä lapsi. Hän osoitti hiiltynyttä runkoa, jonka salama oli edellisenä kesänä katkaissut miehen korkeudelta.

Simo esitti arvionsa, laski sitten välimatkan harppomalla kannon juurelle ja jäi seisomaan sen taakse.

– Luoti lentää paraapelin muotosta rattaa. Jos siun arvios jääp metrin lyhkäseks, ammus uppovaa tantereeseen. Mutta jos arvio männee metrin pari pitkäks, luoti ossuu siun mahhaas, hän totesi vakavana.

Uhkausta ei tietenkään koskaan pantu täytäntöön. Mutta kun Simo erehtyi, isän sanat haavoittivat yhtä pahasti kuin luoti:

– Sie kuolit. Lähetään syömään.

*

Joten lepohetkinä ruoan jälkeen, kun muut panivat hetkeksi pitkäkseen ja lepuuttivat pellolla ja tilan töissä uupuneita jäse-

niään, Simo otti saappaansa tai jos oli talvi, suksensa, ja painui metsään, katosi tuohon tummaan, alkuperäiseen vihreään, josta kaikki muut vihreän sävyt varmaan olivat joskus syntyneet. Hän kulki mihin jalat johdattivat, valitsi sopivan kohteen, arvioi etäisyyden ja tarkisti sen sitten laskemalla askelet. Hän oli tehnyt samoin joka päivä, joka viikko ja joka vuosi siitä lähtien kun oli ensimmäisen kerran pidellyt metsästyskivääriä.

– Tuo kettu. Mitenkä ettäällä? hän kuuli päässään isän äänen.

Simo laski varovasti etusormensa liipaisimelle ja alkoi puristaa tasaisesti, vähä vähältä kovemmin... Mutta juuri ennen kuin laukaus kajahti ja säikäytti korven, onkalosta pisti esiin toinen musta kirsu ja sitten koko kettu. Liikkeet olivat kömpelöt ja uupuneet, tiine maha niin painava, että selkäranka painui notkolle.

Simo hellitti liipaisimesta ja perääntyi varovasti pois. Sitä ei kuitenkaan pidä panna helläsydämyyden tiliin. Simo ei ollut säästänyt kettuperhettä, oli vain siirtänyt kohtaamista tuonnemmas. On eri asia, tekeekö jotakin, koska pystyy tekemään vai koska on pakko.

Ampuuko, koska pystyy ampumaan, vai ampuuko, koska on pakko ampua. Tappaako, koska pystyy tappamaan, vai tappaako, koska on pakko tappaa.

*

Palattuaan kotitilalle lihava pyy repussa Simo poisti aseesta patruunat ja laski sen seinää vasten, ripusti puuvillaisen puseronsa naulaan ja istui pöytään, missä sai eteensä voilla siveltyjä soke-rikorppuja. Ennen kuin rupesi syömään, hän antoi takkatulen loimun lämmittää selkäänsä ja rentouttaa lihakset. Pöydän alla nukkuva koira näki unta juoksemisesta, ja sen tassut vipattivat.

– Toivo ja Onni kävivät kysymässä sinnuu, ilmoitti äiti syvältä nojatuolista, samanikäisestä kuin hän itse. Hän ei nostanut katsettaan kutimesta.

Simo kohautti olkapäitään. Toivo ja Onni olivat Häyhien naapureita, ja pojat olivat olleet kaveruksia pikkulapsista asti. He näkisivät kun näkisivät. Sillä ei ollut kiire.

– Onni käi esittelemässä sormustaan, äiti jatkoi viattomasti. – Hää uhos, jotta aikois kosasta oikein polvi maassa.

Takan edessä Simon veljentytöt, toinen metrin mittainen ja toinen vähän pidempi, letittivät toistensa vaaleita hiuksia ja koristelivat niitä kukkasilla. Koska keskustelu oli lähtenyt suuntaan, joka oli kaikille tuttu, tytöt alkoivat matkia usein kuulemiaan aikuisten äänenpainoja.

– Simo Matinpoika Häyhä, ethän sie löyvä ihelleis tyttöö, jos vaan kaiken päivää kulet pitkin mehtii, isompi sanoi.

– Paitsi jos sie tahot viiä vihille hirven, pienempi jatkoi.

– Tahotko sie viiä vihille hirven? he kysyivät yhteen ääneen.

Huiskaus vain, ja nuori mies lähti ajamaan hävyttömiä tyttölapsia takaa ympäri tupaa. Hän pöllyttäisi heidän palmikkonsa piloille eikä kuuntelisi kikatusta ja aneluita, ja vasta sen jälkeen päivä saisi jatkaa kulkuaan. Mutta juuri silloin Simon isä astui tupaan ja asettui pöydän ääreen, ja rauha palasi ilman, että perheenpään tarvitsi sanoa mitään. Veljentytöt hihittelivät, ja yhdellä mulkaisulla Simo osoitti, ettei asia ollut vielä loppuun käsitelty.

– Oot sie valmis huomista varten?

Simo vilkaisi kivääriään ja sitten isäänsä. Tämä halusi pyyhkiä saman tien omahyväisen virneen pojan naamalta.

– Paras pittää Rautjärven lippua korkialla, siellä on tuhat siehtemänsattaa miestä vastas...

Mutta hymy sen kuin leveni.

2

Seuraava päivä

Suomen suojeluskuntien mestaruusammunnat, Helsinki

Rautjärven pikakivääriryhmän maineen saattoi lukea toisten joukkueiden synkistä ilmeistä. Vaikka kaikki heidän taitojaan kunnioittivatkin, moni olisi ilahtunut, jos heitä kuljettavaan kuorma-autoon olisi tullut moottorivika, jos renkaat olisivat livenneet ja auto ajanut ojaan tai jos jokin muu syy olisi myöhästyttänyt joukkuetta niin, ettei se olisi ehtinyt ampumaradalle ajoissa. Moottori kuitenkin kesti, renkaat pitivät eikä viivästyksiä sattunut.

– Perkele! Nyt ne Rautjärven pojat tuli, yksi nuorukainen supatti.

– Simo myös? tenttasi toinen, sillä hermostus tiivistyi yhteen ainoaan etunimeen, jonka kaikki 1 700 muuta kilpailijaa olivat tulleet maininneeksi ainakin kerran Helsinkiin päin körötellessään.

– En tiedä. En ole vielä nähnyt.

– Ei sitä miestä näe sudet ja ketutkaan, ja silti se vie niiltä turkit.

– Ei kai se Simo nyt niin hyvä voi olla, väitti toisen pikakivääriryhmän johtaja, joka aikoi vakaasti lähteä kisasta palkinto mukanaan.

Simo vei voiton, mitä kukaan ei ollut loppujen lopuksi tosis-
saan edes epäillyt. Simo oli tavallinen talollisen poika, reservin
asevelvollinen niin kuin suurin osa Suomen nuorista miehistä,
hiljainen ja vaatimaton eikä paljon kivääriään pidempi, mutta
muilla osallistujilla ei ollut häntä vastaan yleensä mitään mah-
dollisuuksia. Tarkkuus oli hänellä verissä, veressä. Siinä veressä,
joka sykki liipaisinsormen päässä, veressä, joka oli punaista kuin
napakymppi. Hän ei ampunut koskaan ohi. Ei koskaan.

Simon ympärille kerääntynyt joukko ei siis enää voinut
muuta kuin onnitella. Myös kilpailun järjestäneet upseerit oli-
vat tulleet paikalle, sillä yksi heistä oli haastanut Simon kaksin-
taisteluun:

– Montako kertaa pystyt ampumaan napakymppiin minuu-
tissa?

Pelkkä katse riitti: Simo otti haasteen vastaan.

Rautjärven ryhmä, Onni ja Toivo etunenässä, rupesi kerää-
mään vedonlyöjiltä panoksia.

Onni – tuleva sulhasmies, jonka hiukset olivat niin vaaleat,
että välillä aurinko värjäsi ne huvikseen hopeisiksi – keräsi koli-
kot lätsäänsä.

Toivo – Simon paras ystävä, niin nätti poika että sai tansseissa
punastumaan äidit ja tyttäret – kirjasi lyijykynällä summat vielä
lukemista odottavan romaanin ensimmäiselle sivulle.

Simo oli tavallinen suojeluskuntalainen. Upseeri, jota vas-
taan hän kilpaili, oli ammattisotilas ja siksi luonnollisesti voit-
tajasuosikki.

– Viisi markkaa upseerille! Sehän kouluttaa työkseen varus-
miehiä ampumaan. Kuka sen voisi voittaa?

– Vielä kymppi upseerille!

– Elkkään hosuko, pojat, ehitte kyllä päästä rahoistanne, Toivo rauhoitteli.

– Kaivakaapas kuvetta, miulla on häät maksettavana! Onni usutti.

Radalle, herra upseeri. Radalle, Simo.

Kaksisataa metriä. Koskematon maalitaulu.

Upseeri asettui makuulle, ja sekuntikello pantiin käyntiin. Koska piipun kärki heilahti aina ruudin räjähtäessä, ampujan piti joka kerta ottaa kohde uudestaan jyvälle, tasata hengityksensä ja laukaista. Minuutin viimeisellä sekunnilla upseeri oli ampu-
nut punaiseen napakymppiin neljätoista reikää, vaikka joku saivartelija olisi voinut väittää, ettei kahdestoista ihan ollut ympyrän sisällä. Neljätoista täysosumaa itselataavalla aseella, jolla ammuttaessa ei tarvinnut suorittaa latausliikettä jokaisen laukauksen jälkeen.

Simo tuli radalle ja asettui vuorostaan makuulle. Upseeri kat-
seli vierestä itsevarmana ja väheksyen. Mitä pelättävää hänellä oli, tuohan oli pelkkä harrastelija, hyvä jos puolitoistametriä pitkä, naamakin niin lapsellinen, että tuntui väärältä ylipäättään antaa asetta noihin käsiin.

Mumina yleisössä kiihtyi, kun todettiin, että niin kuin oli sanonut, Simo tosiaan käyttäisi M/28–30-kivääriään, jossa latausliike piti suorittaa käsin, ja syöttäisi kunkin patruunan yksitellen. Hänen piti siis tähdätä, ampua ja ottaa rekyyli vastaan niin kuin upseerinkin, mutta sen lisäksi hänen piti poistaa hylsy avaamalla lukko, ottaa maasta uusi patruuna, panna se patruunapesään, sulkea lukko, tähdätä, ampua, ottaa rekyyli vastaan ja aloittaa alusta. Simo järjesti ammuksat riviin eteensä, ja aloitusmerkin kajahdettua hänen kätensä aloittivat sellaisen polkan, että se ällistytti kaikkia, joilla oli onni olla tuona päivänä paikalla. Liikkeet olivat nopeita ja ehdottoman täsmällisiä kuin

koneella, sillä hän oli toistanut saman liikesarjan miljoonia kertoja, joten minuutin määräajassa Simo ampui napakymppiin kuusitoista kertaa ilman että yksikään osuma jäi kyseenalaiseksi.

Oli yksinkertaisesti mahdotonta, että joku saattoi ampua paremmin ja nopeammin käsin ladattavalla aseella kuin toinen itselataavalla.

Niin kaikki ainakin olivat luulleet tuohon päivään saakka, ja upseeri häipyi ampumaradalta nöyryytettynä, edes onnittelematta kilpakumppaniaan.

*

Kuorma-auto lähti kuljettamaan voittoisaa ampumajoukkuetta takaisin Rautjärvelle, ja pokaalin kiertäessä kädestä käteen miehet hoilottivat lavalla tyyttä kurkkua.

– Toivotaan, että siellä oli joku ryssän urkkija kahtomassa, Toivo sanoi.

– Niitä nyt on joka paikassa, sänkyjen allakii! Onni vakuutti.

– No sitten se näki siut, Simo, ja saavat ryssät tietää, millaisia miehiä myö ollaan, kun otetaan aseet kätteen.

Kaikki huusivat ”hurraa” ja Toivo röykytti toverillisesti ystävänsä hartioita, sillä tätä nolotti aina joutua huomion keskipisteeksi. Saadakseen voittajan kiusaantumaan vielä enemmän kaikki alkoivat huutaa kuorossa: ”Simo! Simo!” Pokaali oli palautettu omalle paikalleen hänen jalkojensa väliin, ja se tärähteli töyssyisellä tiellä auton matkatessa kohti kotikylää lähellä Venäjän rajaa. Vaikka lavalla oli epämukava istua, pian jäsenet kävivät raskaiksi ja moni nukahti pää naapurin olkaa vasten.

– Miun sotilasserkku oli meillä käymässä, kuiskasi Toivo, joka oli vielä virkeä. – Hää kerto, jotta esikunta on kieltänt upseereilta lomat. Ja että myö jouvutaan taas rajalle linnotushommiin.

– Taas? Johan myö kesällä oltiin siellä! Onni ihmetteli. – Eikös se ryssä käskent häipymään sieltä?

– Jos ne käskisvät sinnuu lähtemään morsmaikkuis luota, niin tottelisitkos?

– Kohan mie nyt ensittäi ehtisin vihille! Mutta kysykääs uuvestaan jokusen vuuven päästä. Ehkä mie silloin ihan ite kukaan morsmaikun Moskovaan.

✱

Oli jo pimeää, kun Rautjärven ammuttajoukkue kömpi alas kuorma-auton lavalta ja käveli kylän läpi, ja ryhmä pieneni pienemistään, kun kukin pääsi vuorollaan kotitalolleen. Lopulta olivat jäljellä enää Simo ja Toivo.

Huomenissa heti auringon noustessa, aamuvarhain, kun jalkeilla ei oltu vielä missään muualla kuin maaseudulla, he palasivat pelloille ja tilan töihin. Miehet ja naiset, niin talonpojat kuin työläiset, rakensivat kehittyvää valtiota otsa hiessä, ja vaikka maassa olikin muutamia varakkaita sukuja ja joitakin raharikkaita, harvassa olivat ne, jotka elivät samanlaisessa joutilaisuudessa kuin vaikka porvarisluokka Ranskassa. Maa oli ollut itsenäisen vasta kaksikymmentäkaksi vuotta, ja kaikki oli vielä kesken.

Nuorille maanviljelijöille ja työmiehille ei siis ollut paljon muita huvituksia kuin suojeluskunta. Niin kaupungeissa kuin maaseudulla suojeluskuntalaisille opetettiin maan historiaa ja puolustustaitoa. Suomalaisen miehen ihanne oli syvästi isän-

maallinen, ruumiiltaan voimakas ja mieleltään sivistynyt. Mutta osa nuorista miehistä liittyi suojeluskuntaan myös tai ennen kaikkea siksi, että se oli ainoa keino päästä välillä muihin maise-miin, reissata sotilasharjoituksiin ja ammuntakilpailuihin.

Suomi ei muuta toivonut kuin rauhaa, mutta samaan aikaan nuorille miehille opetettiin myös sotataitoja, ja erottamattomat ystävykset Toivo ja Simo tapasivat toisiaan niin kylällä kuin suojeluskunnan kasarmilla.

– Nähhään kun nähhään, jos nähhään, mitä pikemmin sen parempi, Toivo hyvästeli ja antoi kättä.

Simo toisti samat sanat ja niin he erosivat.

3

Ennen kuin Suomi muutamaa kuukautta myöhemmin syöksyi sodan syövereihin, luonto oli halunnut helliä sitä kesistä kauneimmalla. Heinä oli kasvanut silmissä, ja sato oli runsas. Aurinko porotti kaiken päivää ja vaikka sadetta riitti yöt läpeensä, joka aamu vedentulo loppui kuin veitsellä leikaten.

Toivo piti seurata armeijan leivistä lomalla olevalle serkulleen. He istuskelivat suuren kiven varjossa ja napsivat suuhunsa mustikoita ja puolukoita. Suu vielä sinisenä serkku sytytti savukkeen, ja he polttelivat sitä vuorotellen ja tähyilivät syyspuintia odottavalle ohrapellolle.

Peltotöissä, myllyllä, kaupalla ja markkinoilla oli kuulunut puheita. Huhuja sodasta. Jotkut uskoivat niihin, mutta toiset eivät halunneet sellaista ajatellakaan. Toivo oli kahden vaiheilla, joten hän toivoi serkun tuovan selvyyttä asiaan.

– Eihän Suomi oo ikinä olt Venäjälle mikään uhka. Mitä se Stalin oikein niin paljon pelkäis, jotta hää tahtos meidän kimp-puun hyökätä?

– Ei Stalin meidän talikkoja pelkää, serkku vastasi savupilven keskeltä. – Kolmas valtakunta se häneltä yöunet vie. Jos Hitler haluaa vallata Leningradin, riittää kun ukko marssittaa armei-